

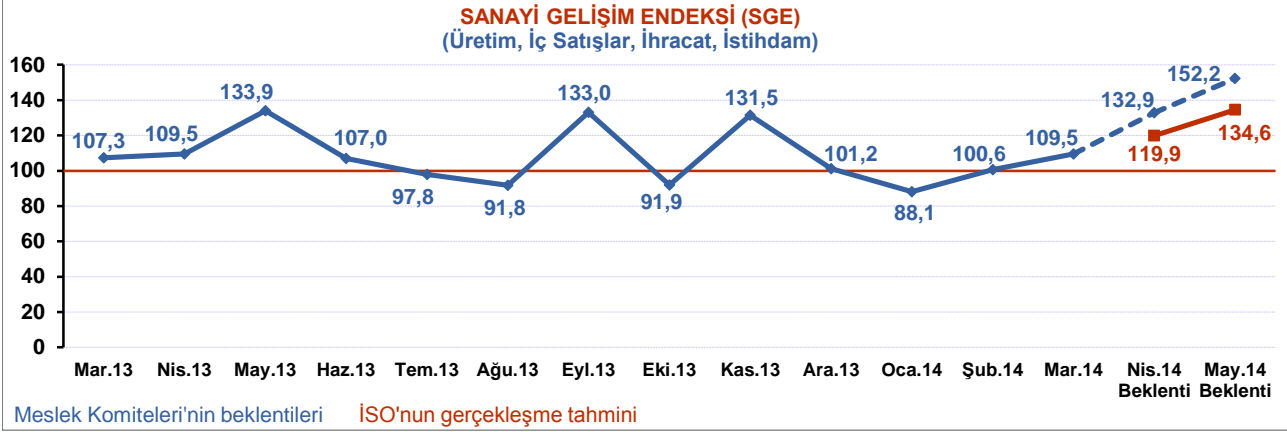


İSTANBUL
SANAYİ ODASI

MESLEK KOMİTELERİ
DURUM TESPİT ANKETİ
SONUÇLARI
Nisan 2014

Araştırma Şubesi

SANAYİ GELİŞİM ENDEKSİ



İstanbul Sanayi Odası Meslek Komiteleri Sanayi Gelişim Endeksi (SGE), ülkemiz sanayi sektörünün genel eğilimi ile örtüşen ve İstanbul Sanayi Odası tarafından ölçülen üretim, iç satış, ihracat ve istihdam yayılma endekslerinin aritmetik ortalaması ile hesaplanan ekonomik öncü gösterge niteliği taşımaktadır. Meslek Komitelerimiz tarafından gelen aylık bildirimler ile oluşturulan SGE, güncel dönem için reel ekonominin izlenmesine yardımcı olurken, geriye dönük tarihsel verilerle trend analizinin yapılmasını ve yakın geleceğe ilişkin beklentilerin ortaya konulmasını sağlamakta, böylece sanayi sektörünün genel görünümü hakkında tutarlı bir tablo çizmektedir.

Ülkemiz sanayi sektöründeki gelişmelere oldukça duyarlı olan ve bunlarla yüksek seviyede korelasyona sahip olan gelişim endeksi, sanayi sektörü iç dinamikleri hakkında analiz dönemine ilişkin öncü bilgiler sunmakta ve cari analiz dönemini takip eden iki ay için ileriye dönük beklentileri içermektedir.

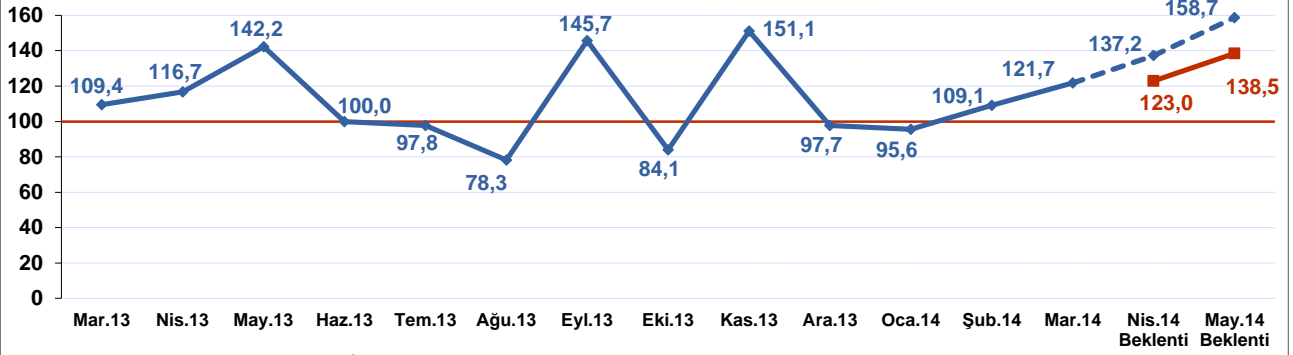
SGE, 2013'ün son aylarında mevsimsel etkilerin de katkısıyla son derece dalgalı bir eğilim sergilemiş ve yılı 101,2 ile nötr seviyenin hafif üzerinde kapatmıştır. 2014'ün hemen başında, başta Merkez Bankası tarafından alınan güçlü faiz artırımı kararı olmak üzere, iç talebi yavaşlatmaya yönelik atılan adımlar Ocak'ta iç pazar talebindeki zayıflama eğiliminden kaynaklı olarak SGE'nin keskin bir düşüş kaydetmesine ve 88,1 ile son 17 ayın en düşük seviyesine gerilemesine yol açmıştır.

Şubat 2014'te 100,6 ile artış eğilimi gösteren endeks, izleyen aylarda da olumlu seyrini sürdürmektedir. Mart 2014 gerçekleşmelerine bakıldığında, hem ihracat hem de iç satış beklentilerinde devam eden toparlanmanın üretime olumlu yansımalarına bağlı olarak SGE'nin 109,5'e yükseldiği görülmektedir. İhracat alt endeksi 122,7 ile yükseliş eğilimini sürdürürken belirgin bir şekilde olumlu yönde seyrederken, Mart'ta 102,2 olarak gerçekleşen iç satışlar endeksi üç aylık bir aradan sonra yeniden 100 eşik değerinin üzerine çıkmıştır. Bu görünüm genel itibarıyla sanayide gerçekleşen üretim artışının daha çok dış talep kaynaklı olacağı beklentisiyle tutarlıdır. Diğer yandan, Mart'ta önceki aya göre 6,3 puan gerileyerek 91,3'e düşen istihdam endeksi istihdam konusunda olumsuz bir görünüme işaret etmektedir.

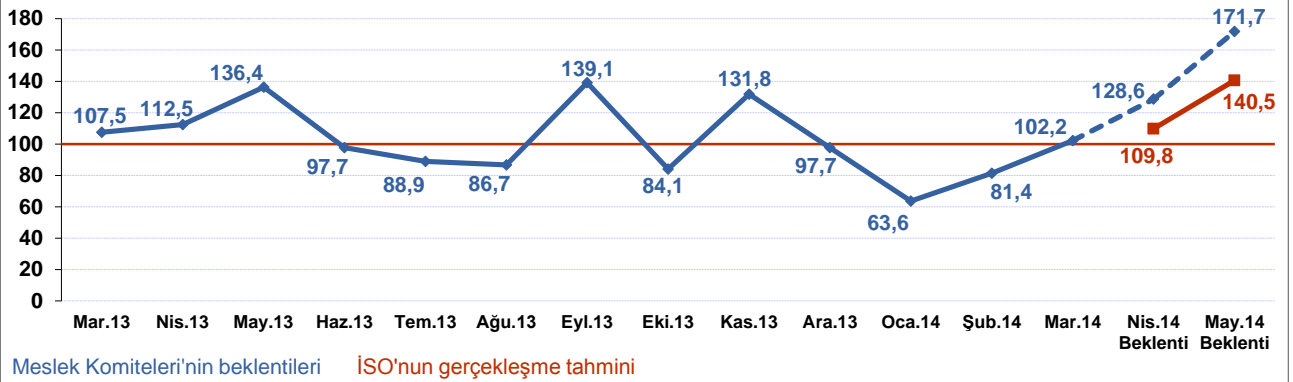
Meslek Komiteleri'nin SGE için sırasıyla 132,9 ve 152,2 değerleri ile belirgin bir iyileşme sinyali veren Nisan ve Mayıs ayı beklentileri ise söz konusu aylarda başta iç satışlar olmak üzere tüm alt endekslere ilişkin iyimserleşen beklentilerden kaynaklanmaktadır.

GELİŞİM ENDEKSLERİ

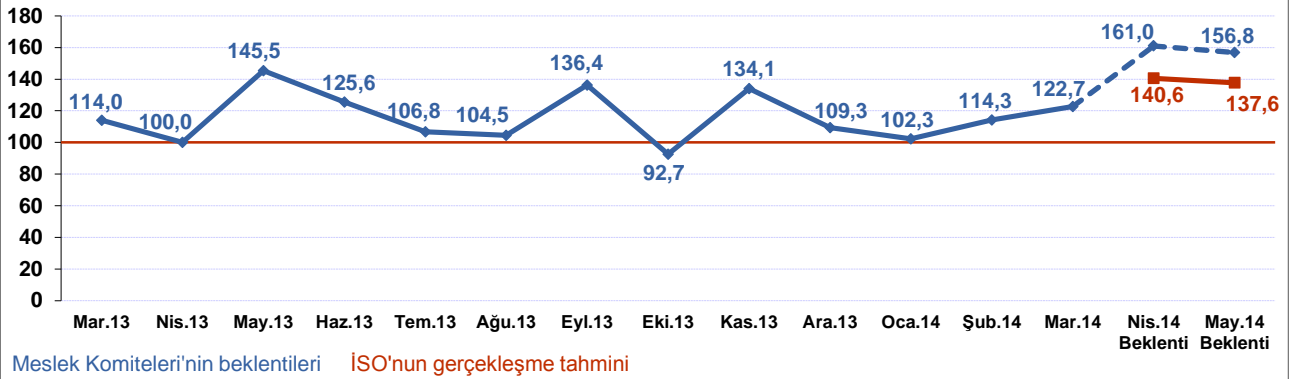
ÜRETİM ENDEKSİ



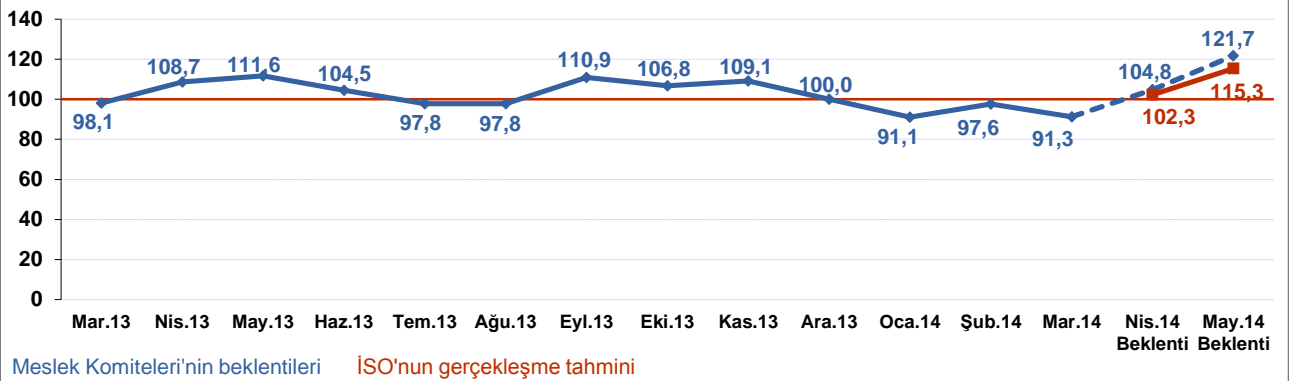
İÇ SATIŞLAR ENDEKSİ



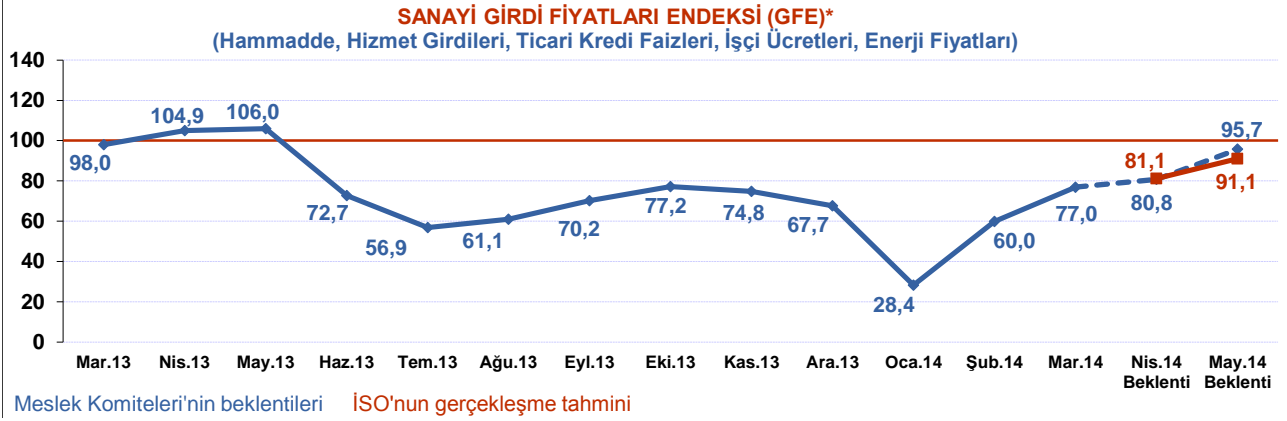
İHRACAT ENDEKSİ



İSTİHDAM ENDEKSİ



SANAYİ GİRDİ FİYATLARI ENDEKSİ



(*) 2013 yılı Ocak ayından itibaren İSO Girdi Fiyatları Endeksi hesaplamasına Enerji Fiyatları Endeksi de dahil edilmeye başlanmış, daha önceki dönemlere ait sonuçlar revize edilmiştir.

Önemli Not: Girdi fiyat endeks değerleri ile maliyetler arasında negatif bir ilişki bulunmaktadır. Bu nedenle girdi fiyat endeksi ve alt endekslerinin 100 kritik eşik değerinden yüksek olması girdi fiyatlarındaki düşüş eğiliminin ağırlıkta olduğunu göstermekte ve olumlu bir gelişme olarak değerlendirilmektedir.

Hammadde, hizmet girdileri, ticari kredi faizleri, işçi ücretleri ve enerji fiyatları yayılma endekslerinin aritmetik ortalaması ile hesaplanan İSO Meslek Komiteleri Sanayi Girdi Fiyatları Endeksi (GFE), ülke sanayisinin girdi maliyetlerindeki gelişmeleri resmeden önemli bir ekonomik göstergesi niteliği taşımaktadır.

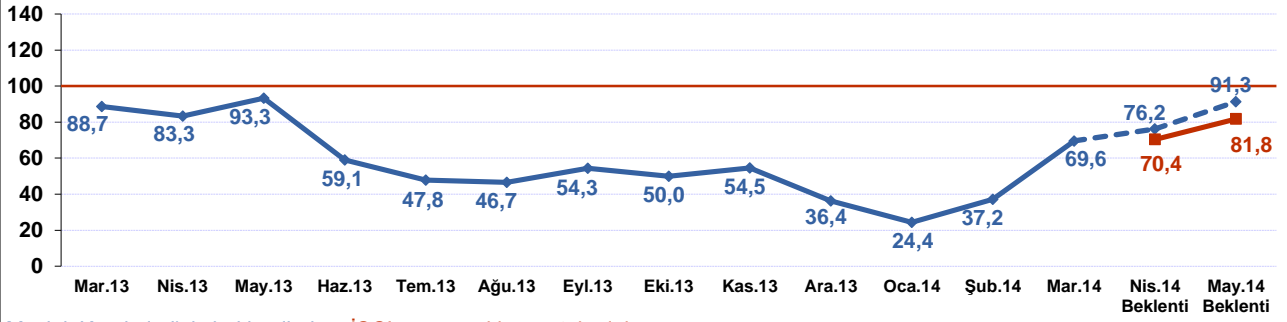
GFE altında yer alan hizmet girdileri ve işçi ücretleri endeksleri mevsimsel etkiler barındırdıklarından, özellikle Ocak ve Temmuz aylarında artan girdi maliyetlerinden dolayı GFE yıllık trendinden saparak düşük seviyelere gerilemektedir. Bu aylar dışında ise GFE genel olarak hammadde fiyatları, ticari kredi faizleri ve enerji fiyatlarındaki gelişmeler ışığında eğilim sergilemektedir.

Sanayi için temel girdi fiyatlarındaki gelişmelerin özetlendiği GFE, 2013 yılını 67,7 ile 100 endeks değerinin altında kapatmıştır. Ocak 2014 ayında ise hizmet girdileri ve işçi ücretlerindeki mevsimsel etkilerinin şiddetli bir şekilde hissedilmesi sonucunda 28,4'e kadar gerilemiştir. Şubat 2014 ayında 60'a yükselen endeks, Mart 2014'te hammadde fiyatlarındaki olumlu gelişmelerin etkisiyle 77'ye yükselmiş ve iyileşmeye rağmen 100 nötr değerinin altında kalmaya devam etmiştir. Şubat'ta 14'lük endeks değeri ile GFE'nin düşük olmasında en önemli rolü oynayan ticari kredi faizleri, bu rolünü sürdürmekle birlikte Mart'ta faizlerdeki kısmi iyileşme GFE'nin artmasında rol oynamıştır. Diğer yandan, enerji fiyatlarındaki olumlu seyrin hafifleyerek de olsa devam etmesi GFE'nin çok daha olumsuz seviyelerde olmasını engellemektedir.

Meslek Komiteleri'nin Nisan ve Mayıs ayları için GFE beklentilerinin sırasıyla 80,8 ve 95,7 olduğu görülmektedir. Önceki aylara göre kayda değer bir toparlanmaya işaret eden bu gelişmede ticari kredi maliyetlerinde olumlu yönde bir eğilimin görüleceği beklentisi büyük rol oynamaktadır. Öte yandan, geçtiğimiz aylarda ılımlı düzeylerde seyreden enerji fiyatları endeksinin Nisan ve Mayıs'ta GFE'yi olumsuz yönde etkileyeceği öngörülmektedir.

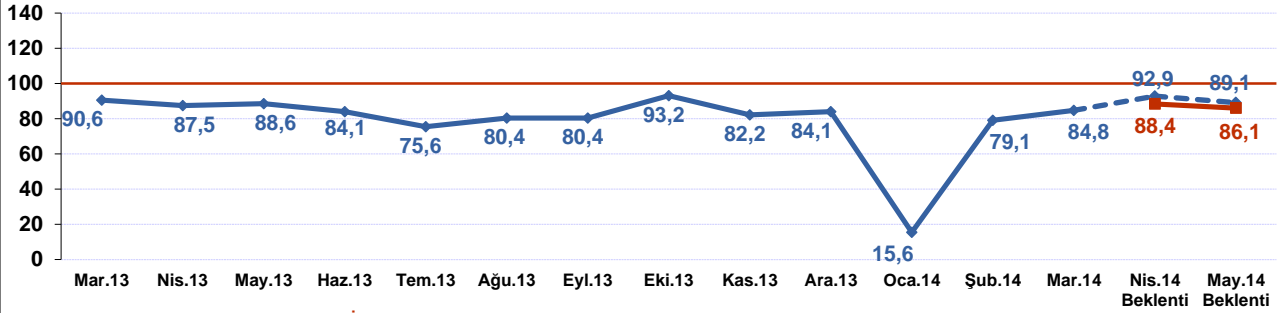
GİRĐİ FİYATLARI ENDEKSLERİ

HAMMADE ENDEKSİ



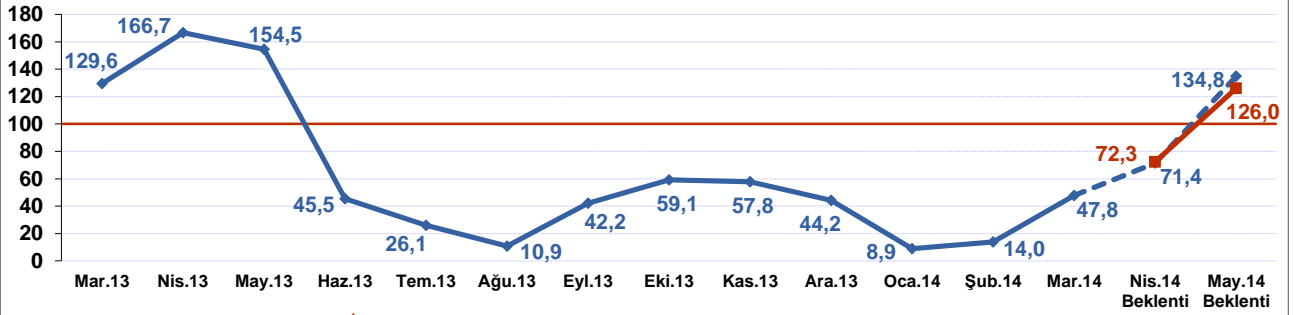
Meslek Komiteleri'nin beklentileri ISO'nun gerçekleşme tahmini

HİZMET GİRDİLERİ ENDEKSİ



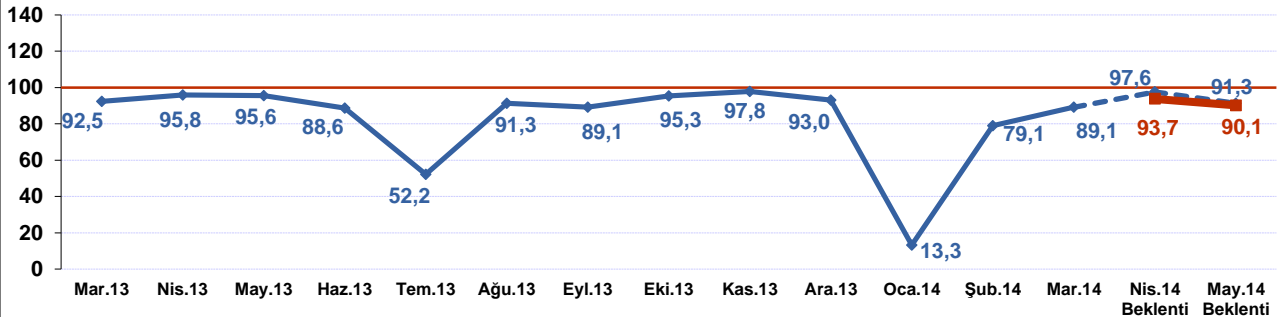
Meslek Komiteleri'nin beklentileri ISO'nun gerçekleşme tahmini

TİCARİ KREDİ FAİZLERİ ENDEKSİ



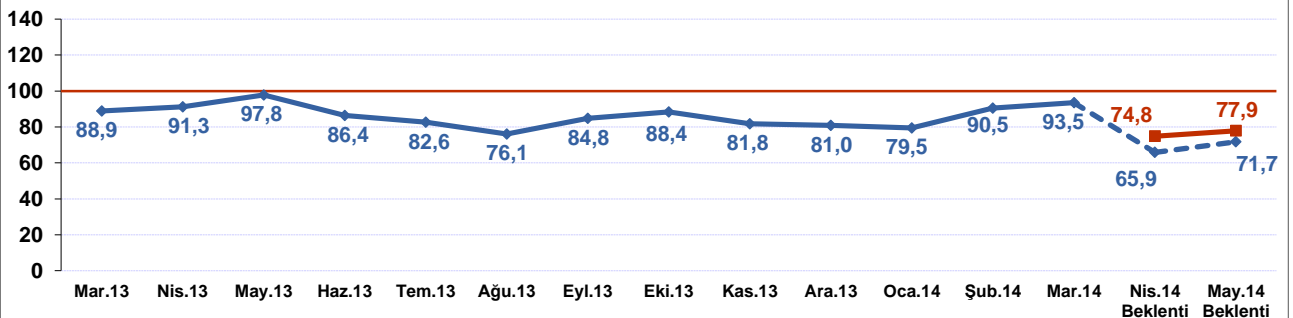
Meslek Komiteleri'nin beklentileri ISO'nun gerçekleşme tahmini

İŞÇİ ÜCRETLERİ ENDEKSİ



Meslek Komiteleri'nin beklentileri ISO'nun gerçekleşme tahmini

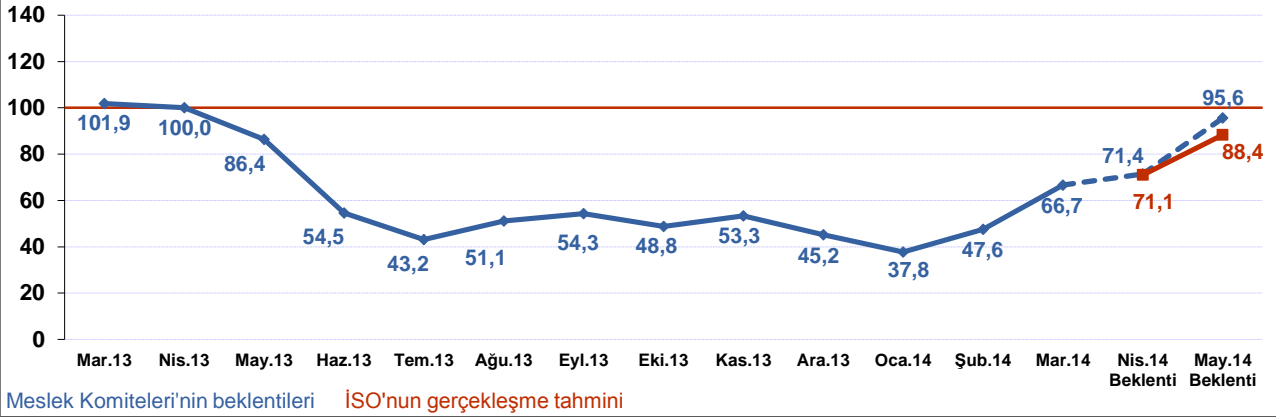
ENERJİ FİYATLARI ENDEKSİ



Meslek Komiteleri'nin beklentileri ISO'nun gerçekleşme tahmini

DİĞER ENDEKSLER

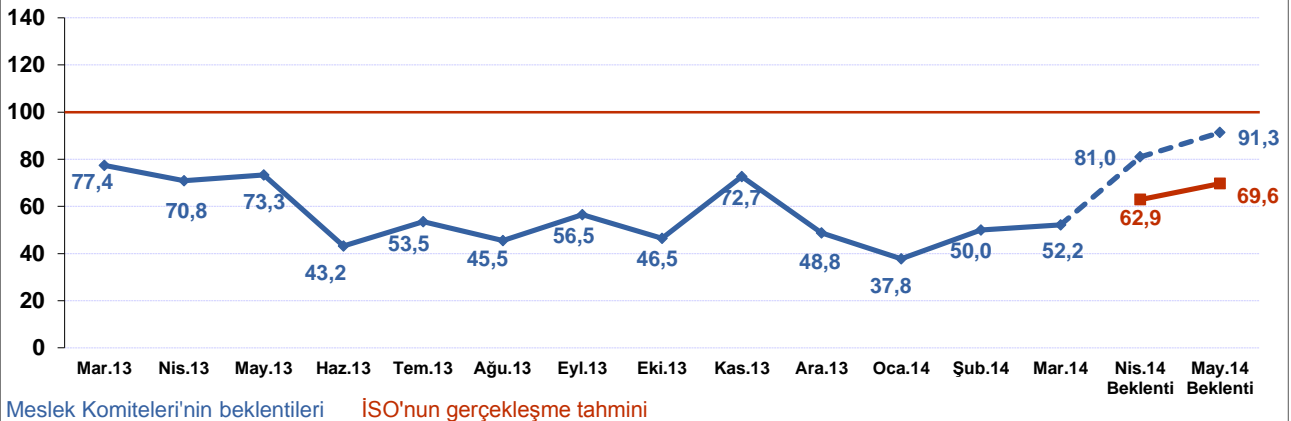
İTHAL GİRDİLER ENDEKSİ



Önemli Not: İthal girdiler ile endeks değerleri arasında negatif bir ilişki olup endekste artış (azalış) ithal girdilerdeki değer düşüş (yükseliş) eğilimini göstermektedir.

İthal girdilerin birim fiyatlarındaki değer değişimleri ile oluşturulan endeks, 2013 yılı Nisan ayındaki nötr seviyesinin ardından ilerleyen dönemde şiddetli bir düşüş eğilimine girmiş ve Temmuz ayında 43,2 değerine kadar düşüş göstermiştir. Döviz kurları üzerindeki yukarı yönlü baskının devam etmesi sonucu endeks 2013 yılsonuna kadar son derece olumsuz seviyelerde seyretmiş, 2014 Ocak'ta 37,8'e kadar geriledikten sonra Şubat ve Mart'ta kısmen iyileşerek sırasıyla 47,6 ve 66,7'ye yükselmiştir. Endekste bu kısmi iyileşme TL'nin diğer para birimleri karşısındaki değer kayıplarını kısmen geri almış olmasıyla tutarlıdır. Beklentilere bakıldığında ise Nisan ayında 71,4 ile kısmen iyileşen ithal girdi fiyatları endeksinin Mayıs'ta daha belirgin bir düzelmeye 95,6'ya yükseleceği ve nötr seviyeye oldukça yaklaşacağı görülmektedir.

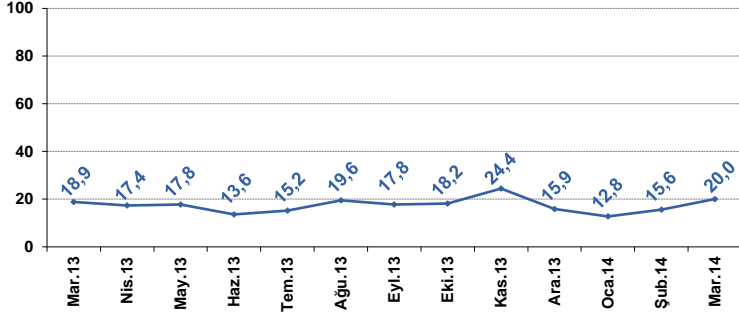
KARLILIK ENDEKSİ



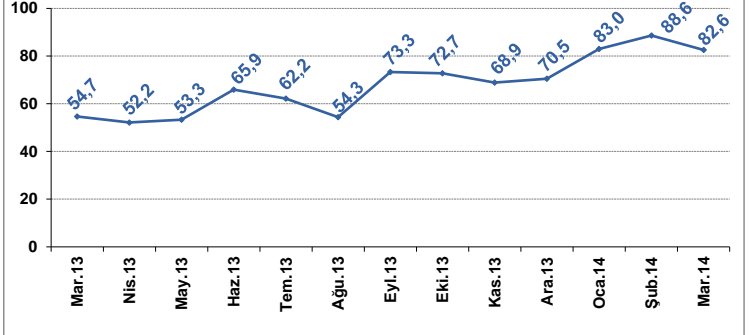
Meslek Komiteleri'mizin karlılıklarına yönelik hazırlanan endeks bulgularında gözlemlenen temel sonuç, endeksin devamlı olarak 100 kritik eşit değerinin altında seyretmesidir. Bu durum karlılığa yönelik anket bildirimlerinde azalışların devamlı olarak artışların üstünde kalması ile açıklanmaktadır. Son bir yıllık dönemde 77,4 gibi olumlu sayılamayacak bir seviyeye Mart ayında tepe noktaya ulaşan endeks ancak Kasım ayında 70 seviyelerine tekrar ulaşabilmiş, ancak bu seviyelerde istikrar yakalayamamıştır. Kur ve faizlerde son aylarda yüksek oynaklığın yarattığı belirsizlik reel sektör karlılığına olumsuz yansımıştır. Bu nedenle karlılık endeksi Ocak ayında 37,8 seviyelerine kadar düşmüştür. Şubat'ta 50, Mart'ta 52,2 seviyelerine yükselen endeksin Nisan ve Mayıs'ta büyük ölçüde toparlanarak sırasıyla 81 ve 91,3 seviyesinde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir. Özellikle iç talep ve girdi maliyetlerinde süregelen olumsuzlukların kısmen hafifleyeceği beklentisine bağlı olarak karlılık beklentilerindeki kötümserliğin de azaldığı görülmektedir.

MESLEK KOMİTELERİNİN SORUNLARI

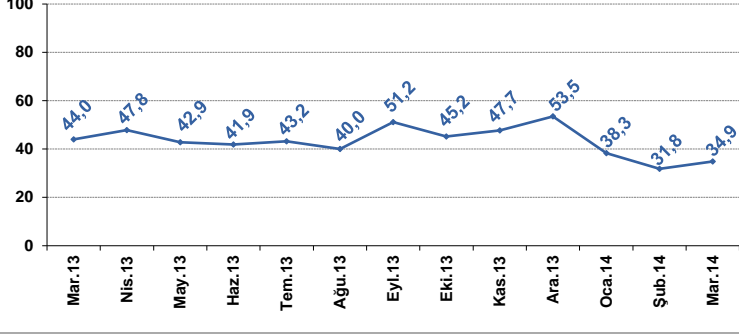
Hammaddenin Temininde Sorun Yaşadığını Belirtenlerin Oranı



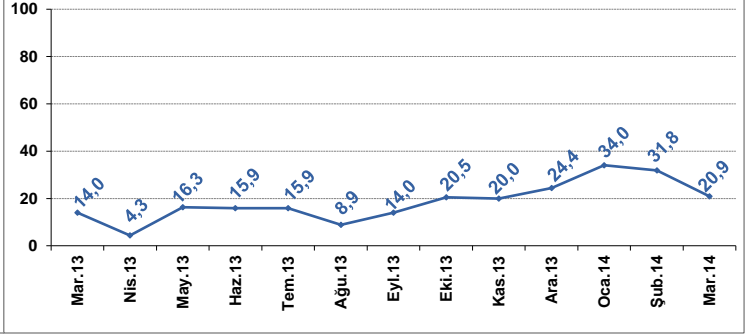
İç Pazarda Sorun Yaşadığını Belirtenlerin Oranı



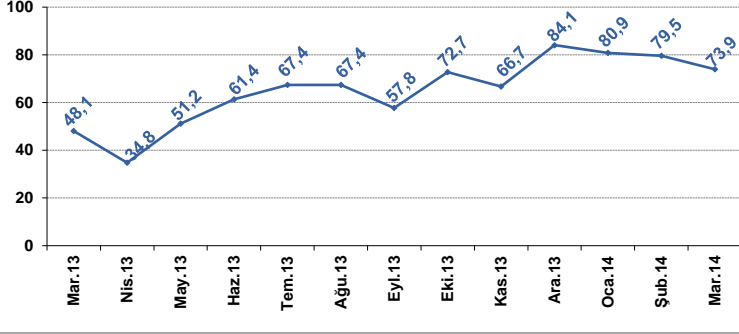
İhracatta Sorun Yaşadığını Belirtenlerin Oranı



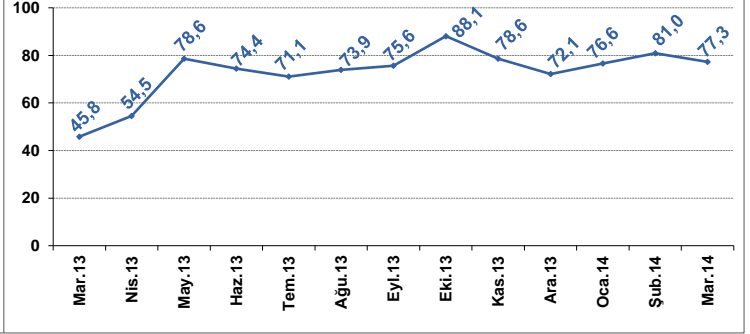
İthalatta Sorun Yaşadığını Belirtenlerin Oranı



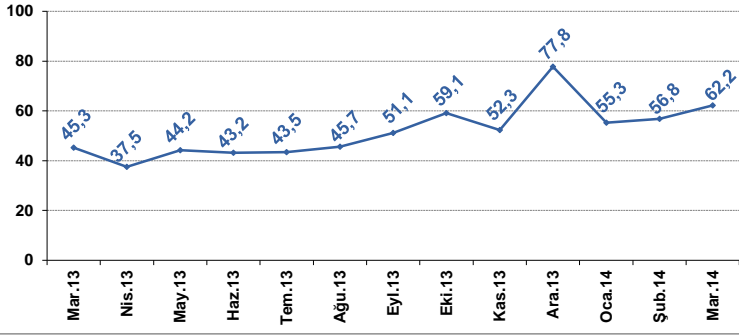
Finansman Konusunda Sorun Yaşadığını Belirtenlerin Oranı



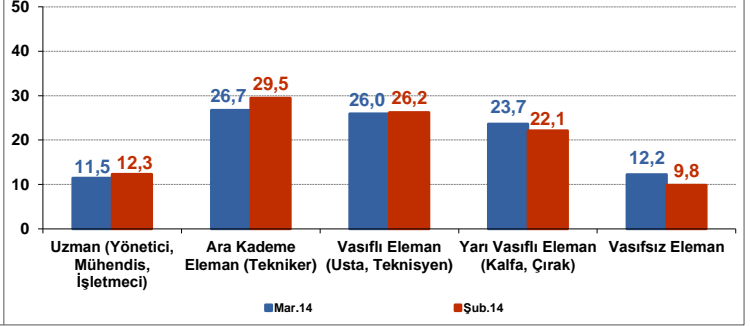
İstihdam Konusunda Sorun Yaşadığını Belirtenlerin Oranı



Yatırım Konusunda Sorun Yaşadığını Belirtenlerin Oranı



Niteliklerine Göre Bulmakta Zorlanılan Çalışan Türleri



İSO Meslek Komiteleri Ekonomik Göstergelere İlişkin Yılsonu Tahminleri (Ortalama)

	Nis.13	May.13	Haz.13	Tem.13	Ağu.13	Eyl.13	Eki.13	Kas.13	Ara.13	2013*	Oca.14	Şub.14	Mar.14	Nis.14
GSYİH Büyüme %	%3,7	%3,9	%3,6	%3,4	%3,4	%3,7	%3,7	%3,8	%3,7	%4,0	%3,5	%3,3	%3,3	%3,4
Yıllık ÜFE	%5,8	%5,4	%5,7	%6,4	%7,1	%7,2	%6,8	%6,9	%7,1	%7,0	%8,4	%8,8	%8,7	%7,9
Yıllık TÜFE	%6,1	%6,4	%6,4	%7,0	%7,5	%7,8	%7,5	%7,3	%7,6	%7,4	%9,0	%9,2	%9,0	%8,2
ABD Dolar Kuru	1,85 TL	1,85 TL	1,91 TL	1,94 TL	1,97 TL	2,00 TL	1,98 TL	2,01 TL	2,05 TL	2,13 TL	2,30 TL	2,33 TL	2,35 TL	2,25 TL
Euro Kuru	2,38 TL	2,39 TL	2,48 TL	2,52 TL	2,59 TL	2,67 TL	2,65 TL	2,70 TL	2,77 TL	2,93 TL	3,13 TL	3,14 TL	3,18 TL	3,10 TL

* GSYİH büyüme, ÜFE ve TÜFE oranları 2013 yıllık değişimini, kurlar ise 2013 yıl sonu TCMB efektif alış değerlerini ifade etmektedir.



**İSTANBUL
SANAYİ ODASI**

Meşrutiyet Caddesi No: 62 Tepebaşı 34430 İstanbul
Tel: 0(212) 252 29 00 Faks: 0(212) 249 50 84 www.iso.org.tr